

1A
CVC - Nederland
adres rondzendbrief:

225153
200304 133

RONDZENDBRIEF eind december 1987

Ierlandstraat 122
2034 LR Haarlem
tel. 02510-36021

Beste mensen,

Eindelijk weer een rondschrjven van de CVC. Deze brief gaat naar ongeveer 75 adressen. Dat zijn de mensen en enkele groepen die als lid in ons bestand staan.

Uit deze brief kunnen jullie opmaken, dat we enkele nieuwe leden hebben kunnen noteren. schrijft erover in haar verslag van een ontmoeting in de Ljmond. Uit dat verslag is ook op te maken, dat de aangesloten groepen hongerig zijn naar meer informatie, praktisch en inhoudelijk. We hopen daar aan te werken.

Verder een bestuursverslag, een verslag van een consultatie van de CVC afdelingen in de Helsinki landen, die gehouden werd in Antwerpen en waar onze secretaris aanwezig was, met nog een aantal anderen uit het bestuur.

Dan is het ook van belang de bijdrage te lezen over de publicaties van de CVC internationaal. Wie een of meer van deze publicaties regelmatig wil ontvangen kan zich opgeven bij

Eventuele copie: berichten, verslagen, artikelen - kortom alles wat wellicht van belang is door te geven aan de leden van CVC via een volgende rondschrjven, kan men aan mij opsturen.

Hartelijke groet,

BERICHTEN VAN HET BESTUUR

Ingeveer eens in de zes weken vergadert het bestuur, zes leden sterk (of wak), met _____, onze internationale secretaris, als extern lid.

Wat komt er in de vergaderingen zoal aan de orde? Vele punten, meestal hieruit een greep:

Omdat de Christelijke Vredesconferentie allereerst een internationale organisatie is, ligt het voor de hand dat veel aspecten van het internationale werk ook in onze afdeling aan de orde komen.

Lid van het uitvoerend comité, en _____, lid van het internationale secretariaat, plegen er verslag van te doen; leden van onze afdeling maken ook deel uit van studiecommissies van de internationale CVC en berichten daarvan. Dit jaar kwamen bijvoorbeeld de theologische commissie, de jeugdcommissie en de commissie voor het contact met andere vredesbewegingen bijeen;

Er zijn ook bilaterale contacten. Wij plegen naar de ledenvergaderingen ('regionale conferenties') van de afdelingen in de DDR en in de Bondsrepubliek afgevaardigden te zenden. Contact met de afdeling in het Verenigd Koninkrijk zou eigenlijk ook voor de hand liggen, maar daar is het nog niet van gekomen;

De verhouding tot de afdeling van de DDR is een bijzondere. Het is de enige afdeling in een socialistisch land waar niet de kerken als zodanig lid zijn. Misschien hangt daarmee ook wel samen, dat juist deze afdeling veel werk aan de basis verricht. Ze heeft veel actieve commissies en basis-gemeenten. Van Nederland uit zijn er zowel met bepaalde commissies (vooral de vrouwencommissies) als met bepaalde gemeentes intensieve vormen van contact. Over dit basis-werk elders in deze nieuwsbrief meer; we nemen ons voor, de begeleiding van basiscontacten intensiever ter hand te nemen, via bezoeken, via de ze nieuwsbrief, via conferenties en andere studieprogramma's. Helaas komen we in dit opzicht op het ogenblik aan bestuurskracht nogal tekort;

Veel maal per jaar komt een delegatie van de CVC en van de Nederlandse evangelische gemeente in de DDR naar ons toe: rond hemelvaartsdag en tijdens de vredesweek. Het verzorgen van een goed programma voor deze mensen vraagt telkens weer veel energie;

De voorbereiding van de consultaties in Antwerpen, waar wij inhoudelijk verantwoordelijkheid voor droegen, heeft dit jaar ook veel inspanning gevraagd. Zie elders in deze nieuwsbrief;

In februari is in samenwerking met de afdeling in de DDR een reis georganiseerd van personen uit de Nederlandse vredesbeweging (uit 'theologische' hoek) naar de DDR. Ieder weet, dat de verhouding tussen de IKV en zowel kerk als staat in de DDR nogal gespannen is. Het zoeken naar doorbraken op dit punt is ons allen een zorg.

De CVC in de DDR, de Vredesraad, het staatssecretariaat voor kerkelijke gelegenheden, de Bond van evangelische Kerken en het oecumenisch seminarie. Het was een zeer verhelderende onderneming, waar ook andere nieuwe initiatieven uit zijn voortgekomen. We kunnen we nog wel meer van berichten;

In december vindt in Boedapest een wereldwijze conferentie plaats (de derde van dit type al weer) van theologen voor de vrede. Kerkelijke ties uit socialistische landen werken daarvoor o.a. met IKV en Pax Christi in Nederland samen. Het kost soms enige moeite, duidelijk te maken en dat juist in dit soort werk wij ook nog een deel van de Nederlandse vredesbeweging zijn, hoe omstreden ook;

D. de Vries
S. de Vries

Binnen Nederland houden we vanzelfsprekend contact met andere vredesbewegingen. In de eerste plaats met de Berlijnse Conferentie van Europese Katholieken en het Nederlands Comité voor Europese Veiligheid en Samenwerking, onze directe partners in het internationale vredeswerk, maar ook met anderen;

Het IKV heeft, zoals bekend, de laatste jaren een eigen 'Europa-beleid' ontwikkeld, dat ons veel kopzorgen en discussies kost. Het is ook begonnen, de kerken te adviseren in hun zogenaamde 'Oost-Europa beleid'. Daar toe werd een omvangrijke reeks interviews gehouden, o.m. met ons. Het is een pittig gesprek geworden. Het resultaat van al die interviews is met alle gesprekspartners besproken op een door de Raad van Kerken belegde studiedag op 22 mei jl. Grote meningsverschillen tussen en binnen allerlei sectoren van kerkelijk werk kwamen daar aan het licht, zoals te verwachten was. Een eenduidig beleid zit er niet in. Gelukkig, mogen we het zeggen. We zijn benieuwd of, als er een vervolg komt, wij daar nog mee betrokken worden of als links-buiten genegeerd;

Or 1988 hebben we plannen voor een conferentie over de CVC-bijdrage aan de oecumenische discussie over het conciliair proces en het nieuwe denken, voor 1989 voor een conferentie naar aanleiding van de 100e geboortedag van een van de oprichters van de CVC, financiële perikelen bespreken we vanzelfsprekend ook in het bestuur. Internationaal werk betekent veel reizen, veel telefoneren, veel gasten ontvangen en is dus duur. We komen dus gedurig geld tekort, omdat we ook graag onze leden die veel doen als het even kan financieel tegemoet komen;

enslotte nog een aardigheidje: in het voorjaar publiceerde het Amsterdamse weekblad 'Bluf!' enkele rapporten van de Binnenlandse Veiligheidsdienst uit 1981. Het ging onder anderen over de CPN, maar ook over een vergadering van de internationale CVC in Noordwijkerhout. We hadden al vaker het idee, maar weten nu dus ook, dat de BVD ons in de gaten houdt. Dat geeft een veilig gevoel.

ssen bestuursleden CVC- Nederland

in theologiebeoefening, bevatte deze lezing verrassend nieuwe elementen. Theologie en politieke analyse werden veel meer bemiddeld met elkaar verbonden dan we anders wel hebben gehoord. Het enthousiasme over dit referaat was dan ook groot.

De laatste sprak op woensdag over de betekenis van de bijbel in de klassen- en de vredesstrijd. Hij benadrukte dat je niet alleen moet kijken naar die typische plaatsen waar de bijbel iets over sociale vragen over geweld lijkt te zeggen, maar dat je juist de eigen logica van het bijbelverhaal in de 'ideologische strijd' moet zien te volgen. Ook voor de schoolde marxisten, die toch veelal op de consultatie aanwezig waren, was dit pittige stof.

De nederlandse delegatie verzorgde verder iedere morgen een bijbelstudie, die aansloot bij het thema van de dag. Dit, om het vaak dreigende dualisme van 'vroomheid' hier en 'politiek debat' ginds binnen de CVC te vermijden. Gezien de reacties heeft dat duidelijk gewerkt.

met al zijn wij als organisatoren zelf over het inhoudelijk gedeelte nogal ingenomen. Vaak in de CCV (prof. Rasker heeft het op onze vergadering nog eens uiteengezet) is er weliswaar een vergaande politieke consensus, maar ontbreekt de theologische reflexie, of wordt de theologie maar aan de verschillende confessionele tradities overgelaten. Dit mechanisme is nu duidelijk doorbroken.

De stevige inhoudelijke arbeid was ook, dat de erkenning van de Helsinki-gebeuren binnen de CVC nu ook wel is toegevoegd. De gesprekken over een continentale vereniging komen nu in een nieuw stadium. Afgesproken is, dat er volgend jaar november een consultatie zal worden gehouden in West-Berlijn ter voorbereiding van de CVC-bijdrage aan het congres dat de Conferentie van Europese Kerken en de Europese bisschoppenconferenties samen in '89 zullen beleggen over het conciliair proces. Voor 1989 zijn we verder uitgenodigd in de CSSR voor een consultatie over het thema 'mensenrechten'.

Publicaties van de Christelijke Vredesconferentie

Een aantal van onze (nieuwe) leden weet waarschijnlijk niet welk materiaal regelmatig wordt uitgegeven door het internationale bureau van de CVC in Praag.

Daarom willen wij in deze nieuwsbrief enkelen van die publicaties noemen :

- Het tijdschrift "Christelijke Vredesconferentie "

Hierin worden artikelen opgenomen over onderwerpen waarmee de internationale CVC zich bezighoudt. Dit kunnen inleidingen zijn, die werden gehouden op een van de internationale CVC-bijeenkomsten of stukken die speciaal voor dit tijdschrift werden geschreven.

Dikwijls begint deze publicatie met een artikel van de hand van de president van de CVC, de Hongaarse bisschop , en sluit af met enkele boekbesprekingen.

Het is de bedoeling dat het tijdschrift ieder kwartaal uitkomt. Vanwege organisatorische problemen is dat in het verleden dikwijls niet gelukt : Aflevering I/II '87 kwam begin oktober binnen.

- " Christelijke Vredesconferentie Informatie "

Dit nieuwsbulletin bevat actuele berichten over de internationale CVC en over activiteiten van continentale en regionale comité's.

Informatie wordt gegeven over de eigen CVC-bijeenkomsten, waarvan dikwijls het slotcommuniqué wordt afgedrukt. Verder worden die NGO-conferenties en bijeenkomsten van internationale organisaties vermeld, waaraan een vertegenwoordiging van de CVC deelnam.

Ook wordt aandacht besteed aan groeperingen en personen die het internationale bureau in Praag bezochten.

Het informatiebulletin verschijnt ongeveer om de vier weken.

- Handreikingen voor het vieren van speciale zondagen

De bijbelteksten, overwegingen en informatie zijn bedoeld als hulp bij het verwerken van deze thema's in preek, liturgie en voorbede.

• Latijns Amerika Zondag

Het materiaal voor 1988 (14 februari) is al bij ons binnen en bestaat uit:

... Een introductiebrief waarin de leiding van de CVC oproept om op deze zondag , in solidariteit met de bevolking van dit gebied, aandacht te besteden aan de problemen en de strijd in Latijns Amerika.

.. Korte informatie over de huidige situatie, o.a. met betrekking tot politiek en mensenrechten , in een aantal landen van deze regio.

In delen van de wereld waar hierover minder bekend is, kan deze informatieverstrekking een nuttige functie vervullen.

.. Een gedeelte uit het slotdokument van het derde continentale studiecongres van de CVC in Latijns Amerika, dat in mei '87 in Cuba werd gehouden.

• Afrika Zondag (laatste zondag in mei)

Vanaf 1975 wordt in een aantal lid-kerken van de CVC deze zondag gevierd.

In de handreiking voor '86 was de Harare Verklaring (dec. '85) opgenomen en delen uit het Kairos Dokument (sept. '85).

Verder is ook bij dit materiaal informatie ingesloten over de actuele situatie in dit gebied.

Vooraf in lid-kerken in gebieden waar de Afrikaanse problematiek verder weinig aan de orde komt, brengen de inzamelingen op deze zondag dikwijls grote bedragen op.

Verenigde Naties Zondag

Deze wordt gehouden op de zondag die het dichtst ligt bij 24 oktober, de dag waarop in '45 het Handvest van de VN van kracht werd. Bovendien begint ieder jaar op 24 oktober de "VN Ontwapeningsweek".

In het internationale werk van de VN wordt regelmatig aandacht besteed aan de VN. De CVC is immers een NGO (niet gouvernementele organisatie) met een status bij de ECOSOC (Economic and Social Council) van de VN.

In New York (Churchbuilding of the UN) heeft de CVC een klein bureau met een permanente vertegenwoordiger. De internationale CVC stuurt afvaardigingen naar NGO-bijeenkomsten, georganiseerd in het kader van de VN en zendt -waar mogelijk- waarnemers naar gouvernementele vergaderingen. Hierbij wordt prioriteit gegeven aan samenkomsten die ontwapeningszaken als onderwerp hebben. CVC-waarnemers gaan deelnemen aan de SSD III (Derde Speciale Zitting over Ontwapening) die van 31 mei tot 25 juni in New York wordt gehouden.

Het materiaal voor VN-Zondag '87 gaf uitgebreide informatie over het werk en de structuur van deze wereldorganisatie, waarbij intussen 159 landen zijn aangesloten.

Wat betreft de situatie in Nederland is het ons uiteraard bekend dat bij de meeste Nederlandse kerkgenootschappen geen behoefte bestaat aan (nog) meer "speciale" zondagen.

Ten slotte willen wij u een aantal redenen noemen waarom wij bovengenoemde publicaties niet zondermeer aan alle betalende leden van de Nederlandse Afdeling van de CVC toe (kunnen)zenden:

- Sommige leden, die deelnamen aan bepaalde internationale CVC-bijeenkomsten, ontvangen enkele uitgaven al rechtstreeks uit Praag.
- Veel CVC-leden zijn op meerdere gebieden geëngageerd en krijgen hierdoor al meer materiaal toegezonden dan zij kunnen/willen lezen.
- In internationale organisaties komt het dikwijls voor dat informatie, die voor bepaalde delen van de wereld heel nuttig is, in andere gebieden al overbekend kan zijn.
- Een taalgebruik dat in bepaalde culturen heel acceptabel is kan elders vrij negatief overkomen.
- Vanwege de beperkte financiële middelen van de Nederlandse Afdeling van de CVC willen wij deze internationale publicaties alleen toezenden aan die leden die hebben laten weten dat zij hierin geïnteresseerd zijn..

Wanneer u, als betalend lid van de Nederlandse afdeling, een van bovengenoemde uitgaven in de toekomst wilt ontvangen, kunt u dit - bij voorkeur schriftelijk - opgeven aan

Adrienne van Melle
Overschiestraat 36
1062 XE Amsterdam

Het tijdschrift en informatie-bulletin verschijnen in Engels en Duits, de handreikingen alleen in het Engels. Bij aanvraag graag de gewenste taal vermelden. Voorlopig zijn hieraan geen verdere kosten verbonden. Of in de toekomst de financiën van de Nederlandse afdeling hiervoor toereikend zijn, hangt o.a. af van het aantal aanvragen.

verslag van de ontmoeting van basisgroepen die met de CVC verbonden zijn, gehouden op 1 nov. 1987 in Assendelft.

Aanwezig waren de volgende groepen: Alkmaar, Amsterdam (Dominicuskerk), Assendelft, Breda, KGIJ (IJmond), vrouwengroep, Woerden; enkele CFK-leden uit de DDR, waaronder int. secr. Carl-Jürgen Kaltenborn.

1. Na een korte inleiding over de CVC door waarnemend voorzitter (zij vervangt die ziek is) wordt er een aantal vragen gesteld:

- Hoe is de verhouding met Pax Christi?

Antw. Er vindt wel contact plaats; maar er bestaan grote meningsverschillen tussen P.C. en CVC.

- Hoe komt het, dat de CVC tot nog toe vrij onbekend was?

Antw. De CVC-Nederland bestond tot voor kort uit een vrij kleine groep mensen. Er was weinig menskracht over voor "Public Relations".

- Hoe komt de CVC aan geld?

Antw. In Nederland worden de middelen door de leden zelf opgebracht. Een doodenkele keer een gift of collecte (kerk). Internationaal gezien brengen de grote lidkerken (vooral de Orthodoxen) geld in, waaruit de kleinere afdelingen en dan vooral die in de "Derde Wereld" kunnen putten.

2. Kennismakingsronde. (om de verhalen niet al te lang te maken hanteer ik telegramstijl, IW).

Alkmaar. Heeft contact met Göda vanaf 1984. In 1987 is men gezinsgewijs naar Göda geweest. Naast seminar werd een soldatenbegraafplaats verzorgd. Is nog geen lid CVC, maar besluit tot lidmaatschap is reeds genomen. S.O.W.gemeente in Alkmaar participeert in de kon-

Amsterdam. Heeft twee contacten lopen in de DDR, waaronder een onder CFK-vlag, nl. dat met de Gnadenkirche in Leipzig. Het andere contact is met de Samariter-Gemeinde in Berlin Hpst., een gemeente met veel internationale contacten. D.m.v. brieven, rondzendbrief en bezoek worden de contacten onderhouden. Ook andere werkgroepen in de Dominicuskerk worden uitgenodigd mee te gaan. In 1987 het Thorgau-treffen bijgewoond. Ook contact met Tucson, USA.

Assendelft. Oost-Westgroep van 10 mensen. contact met USA en DDR (Gothen-Dessau). In 1987 Dessau bezocht. Verder schrijft men over en weer brieven.

Breda. Binnen de Basisgroep Breda bestaat sinds een paar maanden een Oost-Westgroep. Ulmenau DDR vroeg om een uitwisseling in 1985. (Friedensdekade) Pasen 1987 is er een scholierenbezoek aan Ulmenau geweest plus vertegenwoordigers van de gemeente. Nog niet als groep lid CVC.

Emmen (niet aanwezig) Kontakt met Berendorf.

Vrouwengroep. Al 12 jaar kontakt met de CFK-vrouwengroep DDR.

Jaarlijkse deelname aan mei-congres in de DDR met de hele vrouwen-groep; bij najaarsconferentie twee vertegenwoordigsters aanwezig. Het kontakt is geëvolueerd van uitwisseling naar gezamenlijke ver-antwoordingelijkheid voor het programma. Geïnteresseerde vrouwen kunnen zich melden!

Woerden. Eigenlijk Alphen/Woerden. Geen officiële relatie met de CVC hier, wel in de DDR. Kontakt met Lübenau vanaf 1980. Thematische uitwisseling. Probleem: thema's zijn niet aantrekkelijk voor breed publiek. Leuk: vriendschappen gegroeid.

IJmond. via Bremen-Lüssum (BRD) kontakt gekregen met Königswartha. Al sinds 12 jaar. Groei naar open, vriendschappelijke kontakten. Eenmaal per jaar bezoekt men Königswartha en is er een seminar in Bremen of IJmond. De relatie met de CVC: het opportunistisch gebruik van de CVC (voor visa e.d.) is omgezet in lidmaatschap en grotere betrokkenheid.

3. Overzicht activiteiten komend jaar.

Alkmaar wil juni 1988 groepje uit Göda naar Alkmaar .Aantal personen nog onbekend.

Amsterdam wil voortzetting van het kontakt met Leipzig in de vorm van een seminar (samen met KGIJ of CVC-NL?) over het onderwerp: "conciliair proces": wat zijn de bijbelse wegen die voeren naar vrede en gerechtigheid? Hierbij betrekken de rede van Gorbatsjov.

Assendelft houdt van 10- 13 maart 1988 een seminar met Göthen-Dessau, titel: "Theologie der Befreiung als profetische theologie". Assendelft pleit voor meer regionale CVC-activiteiten in Nederland.

Breda gaat met Pasen naar Illmenau (7 personen), thema: "Friedens-
ziehung". Met Pinksteren in Breda, thema: "Strukturelle nicht-Angriffs-
fähigkeit". In de Nederlandse vredesweek wil men verder werken aan het
thema "vredesopvoeding".

Vrouwengroep gaat van 13 t/m 15 mei 1988 naar de jaarlijkse conferentie in Berlijn. Thema "Arbeit, Gesellschaft und Persönlichkeit". Tien personen reizen. Herfst '88 gaan twee personen naar de Herbsttagung in Berlijn.

IJmond gaat in februari 1988 naar Königswartha met 15 personen.
(18-21/2) Thema: "Partner/-innen Gottes"

Woerden wordt uitgenodigd door Lübenau (5 à 6 personen). Thema: "Ge-
rechtigkeit lernen" (produktie, handel en ekonomie). In de toekomst
wil men jaarlijks een seminar organiseren, het ene jaar in Nederland,
het andere jaar in de DDR.

4. Reactie CFK-bestuur DDR

CFK-kontakten tussen DDR en Nederland zijn van groot belang. In de dialoog tussen kerken en marxisten in de DDR is onze bijdrage uiterst nodig. "Als je als profeet in eigen land niet gehoord wordt moet je profeten van buiten halen". Het basiscongres in IJmond was een goed voorbeeld van gezamenlijke inbreng en ook werkelijk delen en vieren met elkaar.

Bezoek van DDR-burgers aan Nederland is mogelijk als in Nederland een bijeenkomst van enig gewicht wordt gehouden waarop mensen uit de DDR een actieve rol zullen spelen. Het Secretariaat voor Kerkelijke Zaken (Staatssekretariat für Kirchenfragen) beslist over de visum-aanvragen en laat zich adviseren door het CFK-bestuur in de DDR. Acht weken van te voren moeten de namen van de genodigde DDR-burgers binnen zijn bij het secretariaat, plus het programma van de bijeenkomst.

• Wensen van de basisgroepen m.b.t. CVC-Nederland.

- Er is behoefte aan de Nieuwsbrief, die liefst regelmatig verschijnt. Wensen over de inhoud: - praktische informatie over reizen (bvb. over verzekeringen, waar veel onduidelijkheid over bestaat)
- verslagen van seminars
- aankondiging en programma seminars
- agenda CVC-activiteiten binnenland
- informatie over wat er gaande is in de internationale CVC.
- adressen aangesloten groepen.

- Jaarlijkse bijeenkomst van CVC-groepen.

Doel; planning en coördinatie, daarom ook met DDR-vertegenwoordiging erbij. Is een bijeenkomst tijdens de Vredesweek in september het handigst?

- Jaarlijkse studiedag of -conferentie. Voorstel om in voorjaar 1988 een conferentie te houden over het Conciliair Proces, als reactie op het Concept van de Raad van Kerken.

6 Rondvraag.

Behalve een hele reeks praktische vragen die wellicht in een volgende

Nieuwsbrief behandeld kunnen worden (verzekeringen voor UDR-gasten, Derde Wereld-informatiecentrum in de DDR, schenking aan de partnergroep in de DDR van apparatuur zoals kopieerapparaat, etc.) werd gevraagd, hoe het toch komt dat er vooral CVC-kontakten zijn met de DDR en niet met andere (socialistische) landen. Volgens ligt dat aan het taalprobleem én aan het feit dat in andere socialistische landen geen individueel lidmaatschap van de CVC bestaat. Daar zijn kerken in hun geheel lid.
Gevraagd werd ook naar de functies van de CVC-bestuursleden in Nederland. Hier volgen ze:

- voorzitter
- secretaris binnenland
- secretaris buitenland
- basiskontakten
- publiciteit, Nieuwsbrief
- financiën, vrouwengroep
- lid internationaal secretariaat CVC

7. Sluiting

De vergadering wordt besloten met gezang en met dank van de voorzitter voor ieders bijdrage. Dit was een goed begin van onderlinge uitwisseling, kontakt en structurering van het basisgroepenwerk van de CVC.

Oost-Westgroep KGIJ

Basisgroep Alkmaar

redeswerkgroep Woerden / Alphen

ontactgroep Assendelft

omnicuskerk

sisgroep Breda

8X

Bergingsnr:	24211
Uitsluitend:	CVS 2069623
Origineel in:	C

Informatierapport

Door rapporteur in te vullen

Volgnr. : 1
 Datum : 27-11-1987
 Evaluatie: A-a/b-2

Door BVD in te vullen

BO : 224.223
 Bijl. :
 Distr.: BCB

F	ACD 871216 113
	datum 15. DEC. 1987
	CO
F	b. _____ d. _____

Betreft: CVS - CVC

Een delegatie van de CVS.

bezoekt van 16 t/m 19 oktober de NÖG in Oost-Berlijn.

2X

Informatierapport

Door rapporteur in te vullen

Volgnr. : 1
Datum : 16-4-1987
Evaluatie:

Door BVD in te vullen

BO : 221.692
Bijl. :
Distr.: BC

F	ACD 870605 161
	datum 04 JUNI 1987
	CO
F	b. — d. —

Betreft: CVS

Uit kringen van de CVS werd bekend dat en naar het in Leuven gevestigde Comité de Liaison van de Beweging CVS zijn geweest om te praten over de toekomst van dit orgaan.

Aan deze bijeenkomst namen ook vertegenwoordigers deel van de zusterorganisaties in België, West-Duitsland, Frankrijk en Spanje. Besloten werd om in het voorjaar van 1989 een internationaal CVS-congres te organiseren, hoogstwaarschijnlijk in België vanwege de subsidieverlening.

Het hoofdthema van dit congres wordt: "Hoe wordt onmacht voortgebracht door de heersende ideologie?" of wat bedekter voor het publiek: "Christelijke ethiek in nieuwe situaties".

Als subthema's zullen worden gehanteerd:

1. "Herstructurering van de arbeid"
2. "Nieuwe armoede en rijkdom"
3. "Jongeren".

In oktober aanstaande hoopt men weer bijeen te komen om de voorbereidingen voor dit congres nader te bespreken. Ook andere Nederlandse organisaties als DISK en de K.G.Y zullen worden uitgenodigd.

GEEN ACTIE zonder overleg met B.V.

Informatierapport

Door rapporteur in te vullen	Door BVD in te vullen
Volgnr. : 1.	BO : 213.076
Datum : 2-10-1985	Bijl. :
Evaluatie: A - a/b - 2	Distr.: BC.....

F	ACD 851120 129
	datum 11. NOV. 1985
	CO
F	b. — d. —

Betreft: Mededelingen m.b.t. CVS

- Het CVS heeft momenteel een trouwe aanhang van ongeveer 220 leden.

GEEN ACTIE zonder overleg met B.V.

Informatierapport

Door rapporteur in te vullen	Door BVD in te vullen
Volgnr. : 2	BO : 213.077
Datum : 2-10-1985	Bijl. :
Evaluatie: A - a/b - 2	Distr.: BC

F	ACD 851120 130
	datum 11.NOV.1985
	CO
F	b. — d. —

Betreft: Landelijk secretariaat CVS

Vernomen werd dat het landelijk secretariaat van CVS in het ^{*}VOM-gebouw in Utrecht per 1-1-86 zal worden opgeheven. Dit heeft tot gevolg dat bij het stuurgroeplid voortaan het postadres van de beweging zal worden ondergebracht. Het archief zal waarschijnlijk worden ondergebracht in een "wooncollectief", t.w. Noordsingel 79 te Rotterdam, waar het zal worden beheerd door en Tevens werd bekend dat het dagelijks bestuur van CVS momenteel bestaande uit: en voorlopig in functie zal blijven om de stuurgroepvergaderingen voor te bereiden.

* Vrede, Ontwikkeling & Milieu, Circulair 43

GEEN ACTIE zonder overleg met B.V.

Rubricering: 1)	ACD 851018 089
	datum 09 OKT. 1985
	CO
1) Zo nodig andere rubricering aangeven.	F b. — d. —

Distr.: BC - BC17	Bijlage(n):		
Afschr.:	BO: 12.12 607		
Datum ontmoeting	Datum rapport	Volgno. Inf. rapp.	Evaluatie
19 september 1985	24 september 1985	██████████ /	B-a/b-2

Betreft: Bijéénkomst C.V.S. in perceel Van Eeghenstraat 90 te Amsterdam op vrijdag 13 september 1985 van 20.00 uur tot en met zaterdag 14 september 1985 te 16.00 uur.

Aanwezig:
13 en 14
sept.85.

Aanwezig
op 14 sept.
'85.

hield een inleiding over de toekomst.

"We hebben als CVS ongeveer 220 leden, waarvan er ongeveer 50 actief zijn. Met activiteiten en het economisch manifest gaan groepjes aan de slag en stippelen daarvoor een beleid uit. De activiteiten vormen de binding en houden de mensen bij elkaar. Activiteiten zoals: de vredesstrijd, fascisme en het soc. economisch manifest. Naar aanleiding van de activiteiten zijn de regio's ontstaan. Maar de mensen in de regio's hebben het vaak te druk met andere zaken en zijn daardoor minder actief voor de C.V.S. De landelijke CVS vergadering regelt de tactiek, zoals analyseren van stromingen, kritiek leveren en het stimuleren van het socialisme, d.g. v. brochures e.d. (zie vervolgblad 1)

GEEN ACTIE zonder ...

Rubricering: 1)

1) Zo nodig andere rubricering aangeven.

VERVOLGBLAD Nr. 1

Bij operatie-/inf. rapport nr. [REDACTED]

Hoe gaan wij verder? "We moeten de administratie niet opheffen. Het socialisme is er nog niet, het gaat erg moeilijk, er is weinig animo, maar we moeten doorgaan. Tot 1 juli hadden we f 6000,- aan donaties. Er zijn dus toch nog wel mensen die iets verwachten, meedenken en sympathiseren. Als we het bureau opheffen en geen centraal bestuur meer hebben, dan zal de gemeenschapszin vervallen. Wat vindt CVS belangrijk?. Opstand is gewild. De linkse theologie is gewild en moet in de praktijk uitgedragen worden. De interne studie hierover moet nog niet naar buiten worden gebracht. De problemen van racisme en fascisme overdenken, hierover discuseren en daarna in de kerken brengen. Probleem is, dat de regio's uiteen vallen, waardoor er geen mensen zijn die het onder de mensen kunnen brengen. Het radicaal socialistisch denken is nu mogelijk in de kerk. Vroeger niet. De radicaal socialistische predikers moeten gebruikt worden om het socialisme te verkondigen. Ook moeten de mensen die lid van CVS zijn en een plaats hebben binnen de kerk en maatschappij bezig blijven om het socialisme te stimuleren. Wij moeten ^{aan} de mensen christelijk-socialisme verkondigen. Ook moeten we zelfstudie maken van de linkse theologie.

Wat doen we met het bureau?

De administratie, de opslag en het archief, moeten wij dit aanhouden?

Wat doet CVS vanaf nu? We moeten zoeken, waar onze acties liggen, zelfstudie met concrete acties naar buiten toe. Wanneer het zo zal gaan, dan moeten wij het bureau aanhouden. Als de CVS geen echte beweging meer is, dan is het bureau ook niet meer nodig. Er is een bestuur nodig, dat coördineert en stimuleert. Een vereniging, die je kunt schrijven en bellen. Wanneer wij het bureau opheffen, dan zijn de kosten van f 400,- per maand vervallen. Hiervoor kan dan een postbus of iets dergelijks komen.

Zaterdag sprak

over het Van Leeuwens boek: "De nacht van het kapitaal".

Er zijn 3 tegen polen: 1 de nieuwe levensdeel - zijn anti-marxistisch, wel kritiek op economische punten. bv. Philips in Z.Afrika.
 2 de liberalen op de V.U. te Amsterdam.
 3 de empiristen. Deze hebben een blinde vlek voor het marxisme. Ze willen wel delen met de 3e wereldlanden maar spreken niet over veranderingen van productiewijzen. (lees hiervoor het boek)

De kritiek die Marx heeft, daar is weinig van terug te vinden in onze huidige politiek en economie. Marx heeft niets gezegd over school en gezin. Over de theorie: grond-arbeid en kapitaal. De tendens is nu, dat arbeid en kapitaal

tegen de grondbezitters opstaan. (?)

De maatschappij is nu seculariserend. God is opgegaan in de maatschappij. Bij een staking knielt men niet meer voor God. Men kiest zelf. De stelling dat werkgemers en werknemers gelijk zijn, is theoretisch nog steeds slavernij. Als God aanbeden wordt, is Hij er, zo niet, dan is Hij er niet. De 3 fronten, nieuwe levenssteil-liberalen en empiristen, daar is de CVS mee bezig geweest. CVS heeft niet alleen kritiek op de politiek en de economie. Maar steeds meer blijkt, dat de huidige economie zo moeilijk is, dat er niets meer te veranderen lijkt. De mammon zit overal in de maatschappij. Hoe kom ik daar los van?

Voor socialisme:

De God van Israel belooft net als de kapitalisten oneindige vrijheid. De macht van het kapitaal /economie is er, omdat wij die zelf in stand houden. Wat behelst ons nee (als CVS) tegen de God van Israel? Welke tendenzen zijn er? Waar gaan wij mee bezig?. De CVS moet het kapitaal en de economie duidelijk maken tegende God van Israel.

Zaterdag namiddag. Lid van de stuurgroep worden: (of blijven)

zal een deel van het secretariaat overnemen,
en een (tot nu

toe) onbekende.

Het bureau wordt mogelijk opgeheven. De stuurgroep blijft , zal de lijnen uitzetten en coördineren.

Op 4 oktober 1985 in het theologen cafe' op de Dam te Amsterdam, zal
en spreken over het boekje " Flikkertheologie"

Op 9 november 1985 is er een ledenvergadering van de Christelijke Vredesconferentie (CVC) te Amsterdam.

VERVOLGBLAD Nr. 1

Bij operatie-/inf. rapport nr. [REDACTED]

- de stuurgroep wordt teveel belast, de taken van de secretaris en de stuurgroep verdelen onder de leden.

Wat moet er gebeuren.

- een nieuwe stuurgroep.
 - de toekomstige opstand redactie maakt een financiële planning.
 - de verhouding stuurgroep / redactie. (overleg en hoe?)
 - inkomsten, contributies en donaties, Moet het bureau blijven een onbekend gebleven persoon, gaan dit bestuderen en ~~uitwerken~~ uitwerken.
 - ~~er~~ zorgt voor publicaties en de uitgaven van de folders.
- (Tijdens het startweekend op 7 september 1985 komt men op alle bovenstaande punten terug.)

Punt 2.

gaan werken aan een vredesbrochure. Dit naar aanleiding van de brochure van IKV en Pax Christi~~X~~. Op initiatief van de stuurgroep komen in de brochure de volgende onderwerpen aan de orde:

- economische gevolgen van de defensie uitgaven van de VS - Japan en West Europa.
 - economische verhouding tussen de VS en de SU. (kapitalistisch t.o.v. socialistisch)
 - kernwapenwedloop - de Star Wars.
 - hoe zit Europa tussen de grootmachten.
 - wat moet W. Europa doen, Vredeszending? (vrede brengen)
 - Europa ligt niet in het midden van de grootmachten. Militair strategisch ligt Europa in de omsingeling van de SU. De VS omsingelen de SU. De SU reageert dan.
 - ingaan op de nota van IKV/PAX CHRISTI~~X~~, een Europa zonder supermachten. (Nota heet: "Toekomst van Europa".)
 - de CVS heeft andere strategische overtuigingen.
- (Het werkstuk zal over ongeveer 2 weken klaar zijn)

Europese Nucleaire Ontwapening E.N.O.

Europa zonder supermachten. De CVS leden moeten de vredesbrochures verspreiden en kunnen daardoor tijdens de discussies invloed uitoefenen.

Van 3-7 juli a.s. is er in Amsterdam over de ENO een congres. Men verwacht ¹²⁰⁰ 1200

deelnemers, o.a. CFK, IKV enz. Belangstellenden kunnen (NGO) bellen, tel. en zijn o.a. belast met de organisatie. De CVS en CFK hebben een stand op dit congres. Er moet een persbericht komen en uitgaan naar: alle vredesbewegingen - KKN - Hevr. Ned. en andere bladen.

Op 26 en 27 oktober 1985 gaan IKV mensen naar een klooster in Woensdrecht. (vervolgblad 2)

1) Zo nodig andere rubricering aangeven.

VERVOLGBLAD Nr.2

Bij operatie-/inf. rapport nr. [REDACTED]

naar een klooster in Woensdrecht.

Daar zal de volkspetitie worden aangeboden.

Op 22 november 1985 is er (nog onbekend waar) een studiedag: theologen tegen kernwapens.

Van 22 tot 28 september 1985 is de vredesweek. (eventueel manifestaties in deze week)

GEEN ACTIE zonder overleg met B.V.

Rubricering: 1) <i>/x</i>	F	ACD 1800
		datum 10 JULI 1985
1) Zo nodig andere rubricering aangeven.	F	b. 4 d. —
Distr.: <i>BC - BCP</i>	Bijlage(n): — / —	
Afschr.:	BO: <i>211962</i>	
Datum ontmoeting	Datum rapport	Volgno. Inf. rapp.
7 juni 1985	3 juli 1985	1
		Evaluatie
		A - a/b - 2

Betreft: LANDELIJKE VERGADERING VAN DE BEWEGING CHRISTENEN VOOR SOCIALISME

Op 1 juni 1985 vond in Utrecht een landelijke vergadering plaats van de beweging C.v.S.

Aanwezig waren :

De vergadering duurde van ca. 11.45 tot ca. 15.45 uur.

Agenda :

1. Bij bespreking van de notulen van de vorige vergadering bleek de samenwerking tussen CvS en de Basisbeweging niet indrukwekkend te zijn. Nochtans blijft men hierin geloven. Voorts blijken er nog geen reacties te zijn binnengekomen op de advertentie voor vrijwilligers ten behoeve van het landelijk secretariaat.
2. Vervolgens werd onder de aanwezigen een soort peiling gehouden met betrekking tot de toekomst van CvS in Nederland. De hierop volgende discussie spitste zich voornamelijk toe op het al dan niet handhaven van het blad "Opstand" en het landelijk secretariaat, waarbij uiteraard het chronische gebrek aan middelen centraal stond. Momenteel heeft de beweging nog 220 betalende leden en circa 750 abonnees op "Opstand". Na een oeverloze discussie werd in ieder geval besloten omstreeks september 1985 nog een zogenaamd "startweekend" te houden met als thema : "Hoe nu verder met CvS ? Voordien zal men de gedachten laten gaan over een nieuwe opzet in de exploitatie van "Opstand" en een "bureau of secretariaat". Wel staat vast dat de stuurgroep beter vóór zij taak moet zijn berekend. Van de zittende stuurgroepleden hebben en RIGNALDA te/kennen gegeven te willen opstappen. De positie van en blijft vooralsnog onduidelijk. De aanwezige leden werden opgeroepen om naar nieuwe kandidaten te zoeken. Opvallend was dat in bovengenoemde discussie een nogal dominante positie innam, waarbij de radicalisering van "Opstand", de onlosmakelijke verbondenheid met het socialisme en een nieuwe, machtige stuurgroep steeds terugkerende thema's waren.
3. Na de pauze werd gesproken over de in LNB no.2 (vide Bijlage) aangehaalde "vredesbrochure" gaf te kennen dat het epistel een reactie is van CvS op de "december nota" van het IKV en Pax Christi. In de brochure wordt speciale aandacht besteed aan de relatie tussen het IKV en de niet-officiële oosteuropese vredesbewegingen(en). Kern-thema's van de kritiek op de denkwijze van het IKV zijn :
 - = internationale economische verhoudingen (de perfide militaire strategie van de NAVO hier achter);
 - = wapenwedloop (oorzaak : kapitalisme, SDI-chantage van de Sowjet-Unie);
 - = mythe van de europese zending tussen de Verenigde Staten en de Sovjet Unie (wreed verstoord door de oktober-revolutie, belegering van de Sovjet Unie ipv. agressie en expansiedrift).
 - = Europa zonder supermachten, expliciete kritiek op deze IKV-droom (o.a. de rol van de vrouwen voor vrede en derde wereld vergeten).

GEEN ACTIE zonder overleg met B.V.

Rubricering: 1)

1) Zo nodig andere rubricering aangeven.

VERVOLGBLAD Nr. 1

Bij ~~operatie~~-/inf. rapport nr. 1

Men streeft ernaar om de "brosjüre" voor aanvang van de komende END-conferentie gereed te hebben voor publicatie.

Met betrekking tot de END-conferentie werd medegedeeld, dat van CvS-zijde in elk geval in '85 acte de présence zullen geven. Overige belangstellenden kunnen zich opgeven bij ene

Tenslotte werd nog summier stilgestaan bij een vredesconferentie, georganiseerd door de basisbeweging van 26 t/m 27 oktober aanstaande en een op 22 november aanstaande te houden studiedag van theologen tegen kernwapens.

Bijlage :

CvS-ledennieuwsbrief no.2 '85.

GEEN ACTIE zonder overleg met B.V.

STUURGROEP

VAN DE REDAKTIE

De paus is gekomen en gelukkig ook weer gegaan. CvS heeft haar steentje bijgedragen om duidelijk te maken dat de kerk van Christus een andere opdracht heeft dan de kerk van de paus. In deze leden-nieuwsbrief treft u een verklaring aan van CvS, ter gelegenheid van de manifestatie op het Malieveld, 8 mei j.l.

In CvS zijn een aantal mensen het afgelopen half jaar bezig geweest rond het thema "vrede", vanuit het gevoel dat analyses in de vredesbeweging dreigen te verwateren. Uit dit bezig zijn rolt nu een brojoure. Van deze brosjoure treft u een aankondiging aan.

De rest van de inhoudsopgave spreekt voor zich.

DATA

- 1 juni: landelijke vergadering
- 7 september: startdag/weekend

INHOUD

- Van de redactie
- Mededelingen
- Agenda landelijke vergadering
- Aankondiging van de vredesvredesbrosjoure
- Texte & Kontexte
- Verklaring Malieveld-manifestatie

MEDEDELING

- Dorothee Sölle te gast bij de kritische gemeente IJmond.
Een deel van het programma ziet er als volgt uit:
22 juni: een ontmoeting met Sölle met als thema "Een volk zonder vis oenen gaat te gronde. Waar haal je de moed vandaan om te blijven vechten voor vrede en gerechtigheid"
23 juni wordt met Sölle gepraat over vrouwenstrijd en de feministische theologie.
Inlichtingen en opgaven bij:

LANDELIJKE VERGADERING

De landelijke vergadering van 1 juni begint om 11 uur in de Obrechtstraat. Er zijn twee agendapunten t.w.

- 1) Bespreking van de vredesbrochure (zie verderop)
- 2) Hoe verder met CvS na de zomer

Aanleiding om te praten hoe het verder moet met CvS is het feit dat er na de zomer geen betaalde secretaris meer is. Oorzaak is de steeds minder zichtbare samenhang in de beweging en de al veel langer durende dalende tendens in leden en abonnees. De discussie moet niet in de richting van overspannen planmakerij gaan om leden en abonnees te werven. Zo hebben we elkaar wel lang genoeg de gordijnen in gejaagd.

Centraal moeten de vragen staan:

- a) Wat vindt ieder het belangrijkste van CvS of het leukst
- b) Wat kan en moet er gekontinueerd worden.
- c) Wat kan er stop gezet worden.

VREDESBROSJURE

EUROPA LIGT NIET IN HET MIDDEN

Aanleiding voor het schrijven van de brochure was het verschijnen van de IKV/Pax Christie-nota "De toekomst van Europa". Een studiedag op 15 december

j.l. gaf aan vertegenwoordigers van vredesbewegingen in ons land en aan enkele parlementariërs de gelegenheid met de samenstellers van de nota in gesprek te gaan. Van deze studiedag kwam in januari j.l. een verslag uit.

Na beide gelezen te hebben, zowel nota als verslag, blijf ik het gevoel houden dat IKV en Pax Christi met hun discussienota min of meer alleen staan. Niet dat de andere vredesbewegingen overlopen van scherpe kritiek, ze maken slechts "kanttekeningen" bij de nota. Maar het is alsof ze zeggen: Moet dat nou? Moet Europa zo centraal staan? Is er niet wat anders te doen?

Wat we al langer misten in de vredesdiscussie, kwam ook in deze nota onvoldoende aan bod: de vervlechting van vredesproblematiek met de economie en met het imperialisme (het nieuwe kolonialisme). Het gebrek aan aandacht hiervoor vervult ons in toenemende mate met zorg.

Wellicht is al met een voorbeeld duidelijk te maken hoe belangrijk het inzicht in genoemde vervlechting is. Het Amerikaanse "Freeze" lijkt een zuiver morele oproep. In eerste instantie is het dat ook: is een kreet van woede en (wan)hoop van mensen die zich met de rug tegen de muur voelen staan. In Europa vindt deze leuze terecht steeds meer herkenning, het lijkt de meest reële kans te zijn. Stel dat "men" wil. Wat betekent dat economisch? Dat houdt in een grootschalige omvorming in de produktie, van militaire naar civiele. Die konversie moet dus ook, samen met de vakbonden, voorbereid worden, wil de Freeze-eis enige kans van slagen hebben. Daarnaast is het wellicht mogelijk een aantal ondernemers ervan te overtuigen dat meer civiele en minder militaire produktie op de lange termijn economisch veel gezonder is. Misschien is steun uit de kringen van het kapitaal zelfs wel noodzakelijk. Een discussie daarover in elk geval.

Alle bijdragen in de brochure raken aan deze problematiek. Daarnaast wordt aandacht besteed aan hoe we in de huidige situatie verzeild zijn geraakt. Kennis van de historie leidt tot een betere greep op heden en toekomst. In dat verband ook aandacht voor Europa en zijn positie. Het koloniale verleden werkt door in het imperialistisch heden, cultureel, politiek en economisch. De laatste bijdrage in de brochure beziet in dit licht de IKV/PC-nota op z'n merites.

namens de schrijvers van de brochure

vervolg van Texte & Kontexte

de discussie in Wereldraad-van Kerken-kringen zonder deze voorvraag gewoon verder gaat. Interessant genoeg, maar naar mijn gevoel voor doorzetters.

Het nummer onderstreept het bestaansrecht van T&K inhoudelijk weer eens duidelijk.

TE & KONTEKSTE nr. 25

Nr. 25 van Texte & Kontexte werd geschreven rond het onderwerp: Avondmaal/Eucharistie.

Hieronder volgen van enkele artikelen de samenvatting en/of conclusies.

Mystifikatie mbt. avondmaal en eucharistie

door Ton Veerkamp

Wie in de messiaanse geschriften en in de praktijkbeschrijvingen van de eerste generaties gemeenten naar konstanten of typische kenmerken van het avondmaal zoekt, komt te ogen uit, ze zijn er niet. Mensen kwamen naar joods gebruik bij elkaar om met elkaar te eten en hebben gedurende de maaltijd de Messias erin het begin ook vooral diens dood herdacht.

Samengaand met een spekulatieve Messias-leer/Christologie binnen het kader van een helleens filosofie begrippenapparaat en met voortgaande integratie in de hellenistische wereld, verliest de gemeenschappelijke maaltijd haar joodse karakter en gaat over in een mysterie-cultus. Hierbij wordt de doelstelling: de éénwording met de godheid/goddelijke natuur. Dit fundamenteel heidendom is zo nogal verwijderd geraakt van de joodse kontekst.

De vereniging (nogal sexueel geluid) met de godheid en de daarmee verbonden onsterfelijkheid van de ziel was heel duidelijk een religieus ideaal in de Griekse wereld. Dit ideaal heeft zijn stempel gelrukt op de viering van het avondmaal in de derde en vierde eeuw. Vanaf die tijd werd ook de katechese een inwijdingskursus.

Deze mystifikatie doordringt het hedendaagse denken over avondmaal en eucharistie nog in zeer sterke mate.

De samenhang met de mystifikatie van de Messias in de spekulatieve Christologie wordt aangegeven.

Daarhieruit komt T.V. bij de kernvraag terug:

"Wat dunkt/denkt U van de Messias?" Het avondmaal gaat in deze ontwikkeling dan ook over van een binnen-

gemeentelijke naar een individuele ziels-aangelegenheid.

Hij vindt, dat we zo langzaam hand niet meer voorbij kunnen gaan aan de vraag naar de Messias: "Wiens voor hij is (Mt 22,41)."

Zó'n slechte analyse van de historische nog niet toen bekende zijn boosaardigheid (Mt 22,41) "Christentum, Platonismus für Volk!"

- K.P. Lehman komt in een ander artikel tot de conclusie, dat in de trinitarische geloofsbelijdenis er een abstraktie (opzettelijk of niet, maar wel feitelijke plaatsgevonden van het historisch uitverkiesend/heiligend handelen door God van Jezus als prototype van goddelijke heiliging/uitverkiezing.

Wat heeft een "teniet-doan" deze abstraktie voor gevolge t.a.v. het belijden van Gods schepping (barak) van de wereld, Gods handelen in de persoon Jezus, Gods handelen door de heilige geest? Daar wordt dan met eerste aanzetten op ingegaan.

Het was voor mij bij het lezen van de verhalen

weer een openbaring ten aanzien van traditionele/onbevraagde erf-lezing en -lering en tevens een vreugde.

Het artikel van Cornelia Fülweitzel over het Eucharistiebat in oecumenische kontekst m.i. wel belangrijk, maar vereist een relatief grote kennis van de geschiedenis van dit debat (het wel deze geschiedenis binnen het artikel wel aan bod komt). Aan mij ontsnapte de draad van het verhaal. Dit komt m.i. vooral omdat ik het verhaal van wat ik het eerst las, als een goede verwarringstichting in de onbevraagde erf-lezing en -lering ervaren had, terwijl

vervolg op pag. 2